

Про діяльність Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України у 2015-2019 рр.

Віцепрезидент НАН України академік НАН України С.І.Пирожков

Відповідно до розподілу обов'язків між членами Президії НАН України Віцепрезидент НАН України академік С.І. Пирожков як голова Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України очолював роботу з визначення стратегії розвитку суспільних і гуманітарних наук та впровадження результатів наукових досліджень у практику економічного, суспільно-політичного та культурного життя України.

Здійснював загальне керівництво: роботою з планування та координації наукових досліджень у галузі суспільних і гуманітарних наук; організацією міждисциплінарних досліджень, цільових наукових програм і конкурсів наукових проектів установ НАН України з проблем соціально-економічного, державно-політичного та національно-культурного розвитку України, підготовкою наукових матеріалів програмного концептуального та аналітичного характеру для вищих органів державної влади України; підготовкою фундаментальних багатотомних праць міждисциплінарного характеру. Забезпечував участь установ НАН України у вирішенні проблем реформування економіки та визначення стратегії соціально-економічного та інноваційного розвитку України.

Очолював робочу групу НАН України із забезпечення діяльності переміщених з Донбасу установ НАН України.

Здійснював загальне керівництво Лікарнею для вчених НАН України.

Відповідав за зв'язки НАН України з Академією наук Молдови, Національною академією педагогічних наук України та Національною академією мистецтв України.

Щодо діяльності Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України.

Кардинальні зміни, які відбулися в країні після Революції гідності, та гострі виклики, що постали перед державою та суспільством у зв'язку з російською агресією, зумовили розроблення нових підходів в організації роботи Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України.

9 червня 2015 р. на розширеному засіданні Бюро ССГН НАН України за участю керівників усіх наукових установ Секції було докладно обговорено та визначено основні завдання і напрями діяльності Секції в сучасних умовах. Загалом за звітний період відбулося *25 засідань Бюро Секції*, на яких розглянуто понад 50 питань щодо різних аспектів розвитку і координації досліджень у галузі соціогуманітарних наук, діяльності Секції, її установ та відділень.

1. Відповідно до постанови Президії НАН України від 10.07.2015 № 181 «Про реалізацію основних завдань НАН України в наступному періоді, визначених Загальними зборами НАН України 15 квітня 2015 р.» діяльність Секції та її установ в 2015-2019 рр. була зосереджена, перш за все, на здійсненні *комплексних міждисциплінарних досліджень та підготовці аналітико-прогностичних матеріалів* з найважливіших проблем економічного,

соціального та культурного розвитку України. Це стосується головним чином дослідження широкого спектра проблем консолідації українського суспільства, шляхів посилення інтеграції Сходу і Півдня України з усіма регіонами країни, висвітлення питань протидії сепаратистським рухам та антиукраїнській пропаганді, поширення і зміцнення української ідентичності. В центрі уваги перебував аналіз негативних соціальних і економічних наслідків сучасних подій на Донбасі, соціально-психологічних і соціокультурних змін в українському суспільстві під впливом Революції гідності, дослідження процесів інтеграції України в європейський політичний, економічний і соціокультурний простір.

З метою реалізації вищезазначених завдань Секцією було продовжено практику підготовки *Національних доповідей НАН України* з найактуальніших проблем у соціогуманітарній сфері. За звітний період було підготовлено та опубліковано *п'ять Національних доповідей*:

- *«Політика інтеграції українського суспільства в контексті викликів та загроз подій на Донбасі»* (2015, кер. авт. кол. акад. НАН України Е.М.Лібанова, базова установа – Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України);

- *«Цивілізаційний вибір України: парадигма осмислення і стратегія дії»* (2016, кер. авт. кол. акад. НАН України С.І.Пирожков, базова установа – Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України);

- *«Україна: шлях до консолідації суспільства»* (2017, кер. авт. кол. акад. НАН України С.І.Пирожков, базова установа – Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України);

- *«Українське суспільство: міграційний вимір»* (2018, кер. авт. кол. акад. НАН України Е.М.Лібанова, базова установа – Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України);

- *«Євроатлантичний вектор України»* (2019, кер. авт. кол. акад. НАН України С.І.Пирожков, базова установа – Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України).

У доповідях визначено складові та пріоритети політики інтеграції українського суспільства, досліджено сучасний стан і перспективи реалізації нового етапу цивілізаційного розвитку України в контексті глобальних соціокультурних трансформацій, розроблено механізми законодавчого та політико-управлінського забезпечення реалізації євроатлантичного вектору України.

Усі доповіді розглядалися на засіданнях Президії НАН України за участю представників заінтересованих органів державної влади, засобів масової комунікації, провідних вітчизняних експертів у відповідних галузях. За усталеною традицією доповіді направлялися для ознайомлення та використання у роботі до Адміністрації/Офісу Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Ради національної безпеки та оборони України, Національного інституту стратегічних досліджень, профільних міністерств і відомств. Вони є доступні також в мережі Інтернет.

Доповіді отримали високу суспільну та фахову оцінку, про що свідчить значна кількість посилань у різноманітних публікаціях, аналітичних оглядах

тощо. Принагідно зазначимо, що починаючи з 2009 року Секцією підготовлено вже 10 Національних доповідей.

2. Важливим засобом реалізації основних завдань діяльності Секції у звітний період стали *цільові програми наукових досліджень НАН України*, що виконувалися на конкурсних засадах за участю установ Секції.

Так, у 2016-2018 рр. Секцією виконувалися цільові програми наукових досліджень НАН України «Реконструкція економіки України: історичні виклики та модерні проекти», «Економічна ефективність vs соціальна справедливість: пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи», «Інтеграція Донбасу і Криму в політико-правовий і соціокультурний простір України: історичний досвід, сучасні виклики, перспективи», «Національний консенсус в Україні: історичний імператив, сучасні параметри, прогностична модель». В їх виконанні взяли участь 17 установ Секції суспільних і гуманітарних наук, які виконали *68 проектів*, об'єднаних у *20 проблемно-тематичних блоків*.

За результатами виконання програм розроблено *концепцію реконструктивного економічного розвитку*, практичне застосування якої передбачає докорінну перебудову структури економіки у напрямі реалізації сутнісних особливостей та переваг України в геополітичному, природному, господарському та іншому аспектах, що впливають на економічний розвиток. Визначено основні напрями і механізми реконструктивного розвитку, які передбачають забезпечення структурно-функціональної збалансованості реального і фінансового секторів економічної системи, реконструкцію реального сектора у поєднанні виробничого, соціально-економічного та екологічного аспектів, неоіндустріалізацію і цифровізацію економіки, перебудову аграрної сфери у її поєднанні з сільським розвитком, переструктурування соціально-економічних відносин, серед яких першочергове значення мають зайнятість, оплата праці, забезпечення розвитку людського капіталу і соціальних стандартів.

Виявлено *негативні тенденції в системі реформування соціальних стандартів і гарантій в Україні*, з'ясовано специфіку застосування сучасних підходів у системі державного управління ЄС, спрямованих на подолання дефіциту соціальної справедливості в суспільстві. Визначено перспективні шляхи вирішення протиріч між ефективністю та справедливістю, обґрунтовано комплекс практичних рекомендацій для центральних органів виконавчої влади щодо реалізації принципів соціальної справедливості при формуванні державної політики соціально-економічного розвитку України. Зокрема, *обґрунтовано організаційно-інституційні засади реформування системи охорони здоров'я, освіти, культури та соціального захисту в контексті реалізації реформи секторальної децентралізації*. Сформульовано пропозиції щодо підвищення якості освітніх, медичних та інших послуг соціальної сфери територіальних громад та підвищення ефективності їх фінансового забезпечення.

Немає потреби доводити, наскільки важливими і складними є проблеми *консолідації українського суспільства та відновлення територіальної цілісності держави*. В рамках виконання вищезазначених цільових програм ґрунтовно досліджено державні практики регулювання міжнаціональних взаємин на Сході України та в Криму, що дозволило встановити властиві

регіонам форми міжетнічної та соціальної взаємодії, окреслити сучасні тенденції в цих сферах та визначити на цій основі можливі шляхи реінтеграції Донбасу і Криму в український політико-правовий і соціокультурний простір.

Значну увагу виконавці програм приділили аналізу причин виникнення і пускових механізмів загострення міжетнічних конфліктів та регіонального сепаратизму. Зокрема, було предметно розглянуто зовнішню складову подій на Сході України та в Криму, розкрито історичні передумови формування ідеологічного концепту "русского мира", його зміст та спрямованість на різних етапах трансформації зовнішньо-політичної доктрини РФ стосовно України, комплексно проаналізовано практики ідеологічної експансії Росії на Донбасі та в Криму.

Вагомим результатом виконання програм є *розроблена фахівцями Секції модель етнонаціональної політики для реінтеграції Донбасу і Криму*. Її зміст полягає в тому, що тимчасово окуповані території можна повернути за допомогою потужного міжнародного тиску та здійснення політики присутності України на цих територіях.

Очевидно, що вирішення проблем деокупації та реінтеграції Донбасу і Криму, протидії сепаратизму та зовнішній інформаційній агресії зумовлює необхідність значного посилення процесів суспільної консолідації. Тому значні зусилля було спрямовано на розроблення пропозицій щодо оптимізації політичних механізмів врахування та узгодження інтересів різних суспільних сегментів.

В результаті виконання програм обгрунтовано шляхи усунення внутрішньополітичних загроз – політична інтеграція українського суспільства, глибоке вкорінення демократичних цінностей, реальна й ефективна децентралізація влади, посилення середнього класу, розвиток дієвого громадянського суспільства, реформа судової системи. Основна ідея в цьому контексті полягає в тому, що успішний рух до національної єдності можливий лише завдяки налаштуванню на діалог. Саме на цій основі може розвиватися атмосфера довіри, яка перетворюється на консенсус і партнерство, що передбачають вирішення суперечностей на платформі зближення цінностей і органічного суспільного єднання.

За результатами виконання програм підготовлено та опубліковано *30 колективних та індивідуальних монографій; органам державної влади надіслано близько 200 аналітичних матеріалів*.

3. У 2019 р. було започатковано виконання нових цільових програм наукових досліджень НАН України «Соціально-економічний розвиток України в умовах глобальної нестабільності», «Становлення нової якості життя», «Соціокультурний простір України у формуванні національної стратегії: територіальні ідентичності, ідентифікаційні символи, ментальні практики», «Суспільний ідеал і політичні інтереси в Україні». Їх виконання має на меті визначення шляхів формування цілісного соціокультурного простору України, розв'язання проблем соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації, розроблення ефективних моделей суспільного діалогу та механізмів покращання якості життя в країні.

Спеціальну увагу у роботі Секції було приділено підготовці ґрунтовних наукових праць та інформаційно-аналітичних матеріалів щодо об'єктивного висвітлення історичних витоків національної державності, процесів

формування територіальної основи Української держави, характеру і особливостей українсько-російських відносин на різних історичних етапах.

Зокрема, в Інституті історії України НАН України видано тематичний том у двох книгах "Україна – Українці" як доповнення до 10-томної «Енциклопедії історії України». У ньому в концентрованому вигляді подано цілісний образ України в її базових категоріях – держава, територія, народ, історію їх формування та розвитку з найдавніших часів до сьогодення. Фахівці цього інституту взяли активну участь у підготовці науково-популярного викладу історії України в 10 книгах «Історія без цензури» (Харків: Видавництво «Клуб сімейного дозвілля», 2016-2017). До 25-ї річниці незалежності України інститут видав монографію «25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави», в якій пропонується новий погляд на історію України після 1991 р. під кутом революційної активності українського суспільства.

Важливим завданням для установ Секції стала підготовка *фундаментальних видань, аналітичних матеріалів та науково-популярних праць* з історії, культури та сучасного політичного і економічного становища Донбасу і Криму, що здійснювалася у рамках як відомчої, так і програмно-цільової тематики. Інститут історії України НАН України видав монографії: «Схід і Південь України: час, простір, соціум» в 2-х т. (спільно з Національною бібліотекою України ім. В.І.Вернадського), «Донеччина і Луганщина у XVII–XXI ст.: історичні фактори й політичні технології формування особливого та загального у регіональному просторі», «Південна Україна на цивілізаційному пограниччі», аналітичні доповіді «Донеччина і Луганщина: етнонаціональна ситуація, перспективи та інструменти державного регулювання», «Донеччина і Луганщина: місце в модерному українському національному проекті», наукові збірники «Крим від античності до сьогодення: Історичні студії», «Культурні цінності Криму і Донбасу в умовах війни та окупації», «Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015)» тощо.

Передумови, перебіг і наслідки російської агресії проти України, перспективи реінтеграції анексованих і тимчасово окупованих територій докладно проаналізовано у працях фахівців *академічних інститутів: історії України* (монографії «Триста років самотності: український Донбас у пошуках смислів і Батьківщини», «Кримський вузол», «Євразійський розлам. Україна в добу гібридних викликів», аналітичні доповіді «Русский мир» на Донбасі та в Криму: історичні витоки, політична технологія, інструмент агресії», «Інтеграція Донбасу і Криму vs дезінтеграція України: історичний досвід, сучасні виклики»), *політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса* (монографія «Виклики й інтеграційні перспективи України в контексті російської агресії в Криму та Донбасі: аналіз оцінок зарубіжних аналітиків і експертів», аналітичні доповіді «Політичний процес в Автономній Республіці Крим: особливості, суперечності, прорахунки (1991-2014 рр.)», «Політичні аспекти кризи на Донбасі: діагностика стану та напрями врегулювання», «Донбас у системі інформаційної безпеки держави: регіональні особливості, зовнішні виклики, інструменти боротьби з антиукраїнською пропагандою»), *держави і права ім. В.М.Корецького* (наукові записки «Політико-правові засади миротворчої операції в Донбасі: світовий досвід для України», «Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави»).

Грунтовний аналіз проблем економічного і соціального розвитку Донбасу, наслідків воєнного конфлікту, проблем вимушених переселенців містить монографія *Інституту економіки промисловості НАН України* «Внутрішньо переміщені особи: від подолання перешкод до стратегії успіху».

4. Секція взяла активну участь у вирішенні проблем установ Академії, *переміщених з окупованих територій Донецької та Луганської областей*. Так, 23 червня 2015 р. відбулося засідання робочої групи НАН України з питань відбудови Донбасу під головуванням акад. НАН України С.І.Пирожкова за участю керівників переміщених установ та академіків-секретарів відповідних відділень, в ході якого було з'ясовано проблеми і перспективи налагодження та активізації наукових досліджень зазначеними установами в нових умовах.

Конкретні пропозиції з цього питання були схвалені Президією НАН України (розпорядження від 06.07.2015 № 474 «Про заходи щодо поліпшення наукового, кадрового, матеріально-технічного потенціалу наукових установ НАН України, переміщених з Донбасу», постанова від 23.09.2015 № 205 «Про стан та проблеми переміщених із Донбасу наукових установ НАН України»).

5. Вагомим є внесок установ Секції у науково-експертне забезпечення діяльності органів державної влади. Щороку установи Секції надсилають до відповідних органів близько *1 тис.* інформаційно-аналітичних матеріалів, експертних висновків, пропозицій та рекомендацій. Зокрема, наші вчені брали участь у роботі Конституційної комісії та Комісії з питань правової реформи при Президентові України, Української національної комісії з питань правопису (співголова – акад. НАН України С.І.Пирожков), Експертної групи з питань мовної політики, Міжвідомчої робочої групи з питань науково обґрунтованого оцінювання демографічного розвитку України.

За дорученням Президента України з травня по грудень 2016 року виконував обов'язки Представника України на засіданнях *підгрупи з політичних питань* Тристоронньої контактної групи щодо процесу мирного врегулювання ситуації в окремих районах Донецької і Луганської областей України в м. Мінськ.

Ученими Секції спільно з фахівцями вищих навчальних закладів підготовлено проєкт нової редакції *Українського правопису*, який було схвалено Кабінетом Міністрів України (постанова від 22.05.2019 № 437 «Питання українського правопису»), пропозиції до проєкту Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Підготовлено пропозиції щодо внесення змін до Конституції України з питань децентралізації державної влади і місцевого самоврядування, реформування судової влади. Розроблено проєкти законів України «Про Концепцію державної етнонаціональної політики України», «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованих територіях України (щодо правової допомоги особам, права і свободи яких були порушені внаслідок окупації)», «Про внесення змін до Закону України «Про соціальний діалог в Україні», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного

розвитку у гірських зонах України». Підготовлено пропозиції до проекту Закону України «Про Національну академію наук України».

Співробітники Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України взяли участь у розробленні *Методики комплексної оцінки бідності*, яка була затверджена Спільним наказом Мінсоцполітики, Мінекономрозвитку, Мінфіну, Держслужби статистики та НАН України від 18.05.2017 № 827/403/507/113/232.

6. Результати наукових досліджень учених-соціогуманітаріїв представлені у багатьох індивідуальних і колективних монографіях, аналітичних доповідях, збірниках документів і матеріалів, багатотомних виданнях тощо. Зокрема, вийшли друком чергові томи фундаментальних науково-видавничих проектів «Енциклопедія сучасної України» в 30 томах, «Українська музична енциклопедія» в 7 томах, «Словник української мови» в 20 томах, творів Михайла Грушевського в 50 томах, багатотомної науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією», багатотомного збірника «Історія Національної академії наук України: документи і матеріали». Завершено видання «Шевченківської енциклопедії» в 6 томах, «Енциклопедії міжнародного права» в 3 томах, «Історії декоративного мистецтва України» у 5 томах. Започатковано видання «Франківської енциклопедії» у 7 томах. Спільно з Державною науковою установою «Енциклопедичне видавництво» Держкомтелерадіо України здійснюється підготовка «Великої української енциклопедії» в 20 томах. Триває робота над підготовкою «Історії української літератури» в 12 томах, «Історії українського театру» в 3 томах, Інститут соціології НАН України щороку публікує збірник наукових праць «Українське суспільство: моніторинг соціальних змін».

Вагомий внесок зробила Секція у відзначення 100-річчя НАН України в 2018 р. Провідні вчені Секції забезпечили підготовку ювілейних видань «Національна академія наук України (1918-2018). До 100-річчя від дня заснування», «Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки. Документи і матеріали» (в 3 книгах), «Національна академія наук України: правові засади організації та діяльності: до 100-річчя утворення НАН України», «Павло Скоропадський та Українська академія наук: до 100-річчя НАН України».

Побачила світ серія праць про видатні постаті вітчизняної науки: «Керманіч української науки. Життєвий і творчий шлях Б.Є.Патона: до сторіччя від дня народження», «Патони: родинна хроніка», «В.І.Вернадський. Простір життя і думки», «Багатоликий Микола Костомаров», «Творець теоретичної і математичної фізики: до 110-річчя від дня народження академіка М.М.Боголюбова».

Віхи розвитку окремих галузей соціогуманітаристики відображено в монографіях «Академічна соціологія в Україні (1918-2018)», «Політична наука в Україні (1991-2016)» в 2 томах, «Нариси з історії славістики в Україні», енциклопедичному довіднику «Історична наука у Національній академії наук України в особах».

7. Установи Секції взяли участь в організації та проведенні представницьких міжнародних наукових форумів: XV і XVI Міжнародних з'їздів славістів (Мінськ, 2015; Белград, 2018), IX Міжнародного конгресу україністів (Київ, 2018). Фахівці академічного Інституту української мови

долучилися до підготовки чергових випусків фундаментального міжнародного науково-видавничого проекту в галузі славістики «Загальнослов'янський лінгвістичний атлас». На замовлення офісу Ради Європи в Україні фахівцями Інституту мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України підготовлено брошуру «Захист національних меншин і міноритарних мов в Україні». Ця публікація стисло ілюструє характерні особливості традиційних етномовних спільнот, підтримку яких Україна здійснює відповідно до зобов'язань, визначених актом про ратифікацію Європейської хартії регіональних або міноритарних мов.

Учені-економісти взяли участь у реалізації міжнародних наукових проектів «Стимулювання міжрегіональної кооперації в сфері науково-технічного та інноваційного розвитку між ЄС та Чорноморським регіоном» (в рамках програми ЄС «Горизонт 2020») та «Стимулювання місцевого економічного зростання в прикордонних регіонах у процесі інтеграції до ЄС: кращі практики країн Східного партнерства» (в рамках програми ЄС «ЕРАЗМУС+»).

8. Розвивалася співпраця з *національними галузевими академіями наук* України. Зокрема, підготовлена і затверджена Програма спільної діяльності Національної академії наук України та національної академії педагогічних наук України на 2020-2022 роки, Інститутом держави і права ім. В.М.Корецького НАН України спільно з Національною академією правових наук України започатковано підготовку «Великої юридичної енциклопедії» в 20 томах (в звітний період надруковано 7 окремих томів), забезпечується організація та проведення щороку науково-практичних заходів до Дня Конституції України.

Отже, установи Секції мають вагомі наукові здобутки у звітний період. Високу якість їх роботи засвідчив процес оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України за новою методикою. В 2016-2019 рр. оцінювання пройшли 29 установ Секції (близько 80%), з яких 20 отримали категорію «А», 9 – категорію «Б».

Звичайно, в роботі Секції у звітний період було чимало проблем, спільних для всієї Академії. Внаслідок значного недофінансування більшість установ змушені були працювати в режимі неповної зайнятості. Тривав відтік кваліфікованих кадрів, у тому числі молодих вчених. З метою оптимізації внутрішньої структури і мережі установ Секції довелося ліквідувати 20 відділів, 7 секторів, 5 центрів (1 з них з правом юридичної особи) та 1 інститут (без права юридичної особи). 20 відділів реорганізовано у 10 відділів. Окрім того, 5 відділів реорганізовано у 4 сектори у складі інших відділів. На жаль, нинішня ситуація з фінансуванням науки в країні залишається й надалі незадовільною, викликаючи справедливі нарікання вчених Академії.

Підсумовуючи зазначимо, що тематика, над якою працювали установи Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України у звітний період, залишається актуальною. Тому й надалі учені-соціогуманітарії НАН України наполегливо працюватимуть над дослідженням основних тенденцій суспільно-політичних трансформацій в Україні, забезпеченням ефективного наукового супроводу здійснення глибоких структурних реформ, вирішення проблем соціально-економічного розвитку, зміцнення національної консолідації, посилення інформаційної безпеки держави в умовах зовнішньої агресії.

Щодо діяльності Центру інноваційних медичних технологій.
Рішенням Президії НАН України від 19.07.2017 р. Лікарня для вчених НАН України була реорганізована в Державну наукову установу «Центр інноваційних медичних технологій Національної академії наук України».

Основний напрямок діяльності Центру – надання кваліфікованої багатопрофільної медичної допомоги громадянам України, передусім, співробітникам НАН України, на рівні експертних світових стандартів.

Задля вирішення означених завдань першочергово було здійснено комплекс науково-організаційних заходів, що спрямовані на створення структурних передумов ефективної діяльності Центру. Зокрема, було проведено вибори директора Центру – ним став професор доктор медичних наук Тодуров Іван Михайлович, створено колектив наукових працівників та Вчену раду Центру. Проведено роботу задля забезпечення комплектації установи висококваліфікованими науковими кадрами, створено профільні наукові відділи, в структуру яких було органічно інтегровано клінічні відділення центру, зокрема і новоутворені – урологічне та ортопедичне.

У вересні 2018 року ДНУ «Центр інноваційних медичних технологій НАН України» отримав Ліцензію МОН України (наказ МОН №1459-л від 17.09.2018р.) як заклад, що має право підготовки докторів філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти із спеціальності 222 Медицина, спеціалізації Хірургія.

Важливим кроком на шляху підвищення кваліфікації як досвідчених лікарів, так і молодих співробітників центру та аспірантів, стало відкриття у 2019 році на базі поліклініки № 2 навчально-тренувального класу, на базі якого розпочала активну діяльність школа *інноваційної медицини*. Комплектація означеного класу лапароскопічними тренажерами експертного рівня та його сучасне мультимедійне оснащення дозволили досить швидко та ефективно розпочати процес якісної безперервної післядипломної освіти фахівців медичної галузі на так званому «інформаційному майданчику» обміну досвідом.

Розпочато роботу по організації плідної взаємодії Центру з науковими, науково-дослідними, науково-педагогічними структурами НАН, НАМН, МОЗ та МОН України, Українською військово-медичною академією, зарубіжними науковими закладами, в рамках якої за звітний період укладено та розпочато реалізацію 25 договорів про співробітництво.

Надзвичайно важливе значення для реалізації поставлених завдань у відповідності із сучасними вимогами має адекватне інформаційне забезпечення діяльності установи. З цією метою у 2019 р. в Центрі розпочато освоєння та впровадження нової медичної інформаційної системи ТОВ «ТРИУМФ ІТ»: МІС «Доктор Елекс» у кількості 100 ліцензій (100 робочих місць), формується електронна база даних осіб, що мають право на прикріплення згідно Положення про прикріплення до Державної наукової установи «Центр інноваційних медичних технологій НАН України», активно проводиться комплектація установи комп'ютерною технікою та мультимедійними засобами.

Протягом 2018-2019 рр. у Центрі проводилися масштабні роботи з капітального ремонту та реконструкції його будівель. Це дозволило переоснастити будівлі та приміщення хірургічного корпусу, терапевтичного корпусу та поліклініки № 1 за адресою: вул. Вознесенський узвіз, 22, м. Київ та

частково будівлі та приміщення поліклініки № 2 Центру за адресою вул. Ак. Доброхотова, 13, м. Київ.

Суттєво оновлено матеріально-технічну базу Центру. Для поліклінічних та стаціонарних відділень Центру придбано нове, сучасне, інноваційне, дороговартісне медичне обладнання, що дозволило суттєво підвищити якість діагностично-лікувального процесу, виконувати високотехнологічні мініінвазивні хірургічні втручання будь-якого рівня складності.

Суттєвим кроком на шляху покращення результатів лікування пацієнтів стало створення в Центрі двох відділень реанімації та інтенсивної терапії, що також були укомплектовані сучасними системами моніторингу та лікування пацієнтів.

Все вищезазначене створило вагомі передумови для реалізації концепції лікарні «безпечної та дружньої до пацієнта». Поєднання високотехнологічного забезпечення, високої кваліфікації співробітників Центру та їх безперервного професійного розвитку (зокрема, численні (понад 40) стажування у провідних світових клінічних центрах) дозволили суттєво покращити результати практичної діяльності установи.

Протягом звітної періоду почалося суттєве зростання кількісних та якісних показників лікувально-профілактичної роботи Центру, що нині наближаються до рівня світових стандартів. Зокрема, суттєво збільшилася кількість високотехнологічних хірургічних втручань з 2,8% до 74,8% та процедур високого рівня складності (деякі з них виконані фахівцями Центру вперше в Україні), спостерігається суттєве покращення показників якості лікування (у тому числі рівня задоволеності пацієнтів якістю отриманих медичних послуг, відношенням медичного персоналу та результатом лікування). Зокрема, у 2019 році в стаціонарних відділеннях Центру було проліковано 4047 хворих, із них вибуло з одужанням – 937 (22,9%); з поліпшенням - 3 020 (74,6%); з продовженням лікування в амбулаторних умовах – 87 (2,1%).

Роботу науковців та лікарів Центру було високо оцінено на загальнодержавному рівні. Високі звання заслуженого лікаря України присвоєно 6 співробітникам, заслуженого працівника охорони здоров'я – 3, стипендією для молодих учених НАН України відзначено 2 науковців.